

Vannkraft forvaltning - fellesskapets ressurs.

Vannkraft er en nasjonal ressurs som det vel er enighet om bør sikres slik at det kommer nasjonen og befolkningen til gode.

Det tror man seg å ha gjort gjennom Vannfallrettighetsloven.

«Vannfallrettighetsloven er en norsk lov som regulerer rettighetene til store norske vannfall. Formålet med loven er å forvalte vannkraftressurser til det beste for allmennheten. Dette sikres i loven gjennom offentlig eierskap.»

«Konsesjon kan etter 2008 bare gis til statsforetak, kommuner og fylkeskommuner, eller datterselskaper av disse. I slike selskaper aksepteres privateide minoritetseiere, som maksimalt kan ha samlet 1/3 av aksjene og stemmene.»

Aksjeselskaper bygger og drifter kraftverk. Regionale inter regionale linjenett ble ettervert skilt ut i egne selskap med kommuner, fylker og staten som eier. Det er rimelig å tro at motivet for etableringen var å skaffe energi til virksomheter og beboere. Det skal ikke legges skjul på at selskapenes avkastning ble etterhvert kjærkomne tilskudd til offentlige budsjetter. I tillegg til «normale» avgifter innkrever staten grunnrente skatt.

For å gjøre en lang historie kort, når el-nettene i sør Norge ble en del av EUs kraftmarked steg strømprisene i Norge til astronomiske høyder! Og, det samme gjorde inntektene til et lite utvalg kommunale og fylkeskommunale budsjetter og staten. Slik kan man si at vannkraften kom deler av allmennheten til gode. Vel levert!? Dvs. hva bruker kraftkommunene pengene på?? Hva bruker staten pengene på? Til beste for samfunnet?

Sett fra mitt ståsted er ikke den felles ressursen, landets vassdrag, forvaltet på best mulig måte! Historien viser at det har ikke vært uten skjær i sjøen, som nok har ført til slik det er i dag. Forholdet til private grunneiere der det er vassdrag har funnet sin løsning.

Årets tilfeller av stor flom i de store vassdragene viser at det dreier seg ikke bare om en forvaltning for kraftutbygging. Det dreier seg også klart om forvaltning av natur når kraft bygges ut.

Konklusjonen må bli, alle vassdrag i landet må ha en eier, staten. og her ligger forvaltningsansvaret.

Vannkraften er fellesskapets ressurs, energi! I forvaltningen for fellesskapet kan man som nå betrakte energien som en vare som selges til høystbydende. Inntektene tilføres offentlige budsjetter og benyttes til ulike formål i samfunnet.

Hvis man vil skape og virke, er energi en forutsetning, billigst mulig. Etter min mening vil billigst mulig energi tjene fellesskapet best. Og da betrakter man energien som en ressurs og ikke en vare. Da er salg ut av landet uaktuelt. Kun der man ikke kan nyttiggjøre seg den direkte selv. Der det er et stort overskudd. Og, det kan man ikke si at det er når det gjelder vannkraft.

Problemfritt er det ikke. Hvor skal energien gjøres tilgjengelig for bygging av virksomhet og samfunnsutvikling? Skal energien benyttes der den skapes eller skal den fraktes til et sted der bruken gir størst effekt, der nytten er størst? Der behovet er størst? Skal etablering av virksomhet skje i pressområdene? Hvilke vassdrag skal reguleres først? Hvor er behovet for regulering størst? Hvor tjener fellesskapet mest ved en regulering? Hvilke forhold skal tillegges størst vekt?

Når man er enige om kriterier og vektning må det legges en plan.

Den forvaltningsplanen som vi mangler per idag. En forvaltning må på plass og effektueres i alle vassdrag. Regulering og bygging av kraftverk er en viktig del av forvaltningen. Det er ikke gitt at det må bygges kraftverk alle steder. Mange steder er det alt kraftverk som må oppgraderes og eventuelt bygges ut. Når dammer fylles opp og det renner over demningene betyr det at demningen må økes. Det vil alltid være en økning i behovet for kraft.

Tilbake til det som etter min mening er viktigst. Billigst mulig kraft, betyr kostbasert pris til forbruker. Det tjener det norske fellesskapet best! Dette må forvaltningen være basert på. I Norge er energi en ressurs ikke en vare. Vannkraften er fellesskapets ressurs!

(AE 2.9.23)

Div. fakta:

Det er registrert **1777** kraftverk i drift per 17. august 2023. Det bygges vanligvis flere titalls nye kraftverk hvert år.

Småkraftverk i Norge. Småkraft er kraftverk med under 10 MW installert effekt. **813** småkraftverk leverer i dag 11,4 TWh strøm i Norge. 27. sep. 2022

Hvor mange kraftverk eier Statkraft?

Selskapet hadde **333 vannkraftverk i 2018, 226 av disse i Norge**. I dag bygger Statkraft primært ut ny produksjonskapasitet i vekstmarkeder utenfor Europa. I tillegg driver Statkraft utbygging og drift av vindkraft, på land samt fjernvarme og solkraft.

Småkraft AS, stiftet i 2002, er et norsk kraftselskap som var eid av de fire selskapene Skagerak Energi, Agder Energi, BKK og Statkraft. I 2015 ble selskapet kjøpt av langsiktige fond, forvaltet av Aquila Capital. Majoritetseier er idag det nederlandske pensjonsfondet APG. Småkraft AS har en aksjekapital på 221 millioner kroner.

Småkraft AS har som formål å utvikle og drive småkraftverk. I Norge gjøres dette i samarbeid med mer enn 700 lokale grunneiere som eier fallrettighetene. Småkraft gjorde i 2021 sine første investeringer i Sverige. Småkraft opererer totalt 163 småkraftverk med en samlet produksjon på over 1.700 GWh, som tilsvarer forbruket til 150.000 husstander eller 750.000 elbiler.

Norges 20 største kraftverk målt etter effekt

Kraftverk	Hovedeier	Kommune	Fylke	År	Maks ytelse [MW]
Kvilldal	Statkraft Energi AS	Suldal	Rogaland	1981	1240
Tonstad	Sira Kvina Kraftselskap	Sirdal	Agder	1968	960
Aurland I	Hafslund Eco Vannkraft AS	Aurland	Vestland	1973	840
Saurdal	Statkraft Energi AS	Suldal	Rogaland	1985	640
Sy-Sima	Statkraft Energi AS	Eidfjord	Vestland	1981	620
Svartisen	Statkraft Energi AS	Meløy	Nordland	1993	600
Lang-Sima	Statkraft Energi AS	Eidfjord	Vestland	1980	500
Rana	Statkraft Energi AS	Rana	Nordland	1968	500
Tokke	Statkraft Energi AS	Tokke	Vestfold og Telemark	1961	430
Tyin	Hydro Energi AS	Årdal	Vestland	2004	374
Lysebotn II	Lyse Kraft DA	Sandnes	Rogaland	1953	370
Nedre Røssåga	Statkraft Energi AS	Hemnes	Nordland	1955	350
Vamma	Hafslund Eco Vannkraft AS	Indre Østfold	Viken	1915	344
Evanger	Eviny Fornybar AS	Voss	Vestland	1969	330
Brokke	Otra Kraft DA	Valle	Agder	1964	330
Nedre Vinstra	Hafslund Eco Vannkraft AS	Nord-Fron	Innlandet	1953	308
Skjomen	Statkraft Energi AS	Narvik	Nordland	1973	300
Kobbelv	Statkraft Energi AS	Sørfold	Nordland	1987	300
Vinje	Statkraft Energi AS	Vinje	Vestfold og Telemark	1964	300
Aura	Statkraft Energi AS	Sunndal	Møre og Romsdal	1955	290